

Dokumentdatum
2024-01-25

Stöd för leverantör som håller säkerhetsprövningssamtal med egen personal

Syfte

Dokumentet är avsett att användas som stöd för leverantör som ska genomföra säkerhetsprövningssamtal för säkerhetsklasserna 2 och 3 kopplade till Säkerhetsskyddsavtal. Med säkerhetsprövningssamtal menas säkerhetsprövningsintervju enligt PMFS 2022:1 6 kap 4§.

Omfattning

Dokumentet ska användas vid säkerhetsskyddad upphandling då leverantören, enligt tecknat säkerhetsskyddsavtal, fått ansvar för genomförande av säkerhetsprövningssamtal. Dokumentet omfattar endast säkerhetsprövningssamtalet som är en del av säkerhetsprövningen. Säkerhetsprövningen görs vid arbete med säkerhetsskyddklassificerade uppgifter eller säkerhetskänslig verksamhet.

Ansvar

Ansvarig hos leverantören för genomförande av säkerhetsprövningssamtal är normalt utsedd säkerhetschef eller annan person som säkerhetsprövats och utbildats för denna uppgift. Trafikverket kan komma att genomföra kompletterande säkerhetsprövningssamtal med leverantörens personal.

Inledning

Vid ett säkerhetsprövningssamtal kan du behöva ställa frågor som en intervjuad kan uppleva som besvärande och obekväma. Oavsett din relation med den som intervjuas är det viktigt att förbereda samtalet och hantera samtalet objektivt. Det är viktigt att komma ihåg att dessa samtal är ett krav som ställs i säkerhetsskyddslagstiftningen och en del av Trafikverkets krav för att delta i uppdrag som är kopplade till säkerhetsskyddsavtal.

Ett säkerhetsprövningssamtal ska genomföras som fysiskt möte/samtal (säkerhetsprövningssamtal får inte ske digitalt t ex via Skype eller Teams). Ett säkerhetsprövningssamtal ska ses som ett bra tillfälle att få en chans att göra en så korrekt bedömning som möjligt om den intervjuades lojalitet, pålitlighet och sårbarhet från ett säkerhetsperspektiv.

Inför säkerhetsprövningssamtal

Det är viktigt att den som håller i säkerhetsprövningssamtal är förberedd och har gått igenom mallen för säkerhetsprövningssamtal innan mötet. Andra mallar som tillhandahålls av din kontaktperson på Trafikverket och som ska tas med till säkerhetsprövningssamtalet är:

- Erinran om tystnadsplikt och sekretess

Dokumentdatum
2024-01-25

- Samtycke till registerkontroll

Den som leder samtalet bör känna till syftet med frågorna och vid behov även anteckna egna frågor som är mer specifika för den aktuella tjänsten.

Inför genomförande av ett säkerhetsprövningssamtal ska en bakgrundskartläggning genomföras. Detta kan exempelvis innefatta kontroll av CV, referenstagning hos tidigare arbetsgivare och sökning på internet gällande exponering i sociala nätverk som Facebook, Instagram, LinkedIn m.m.

Den person som ska genomgå ett säkerhetsprövningssamtal ska inför samtalet få ta del dokumentet **”Stöd till dig som ska genomgå säkerhetsprövning för placering i uppdrag som omfattas av säkerhetsskyddsavtal.”** Syftet med det är att den intervjuade ska känna sig trygg inför samtalet och få en ökad förståelse kring bakgrund och syfte.

Genomförande av säkerhetsprövningssamtal

Ett säkerhetsprövningssamtal ska genomföras i ett positivt samtalsklimat där det finns utrymme för reflektion och dialog. Den prövade ska känna sig hörd och respekterad, det är viktigt att samtalet inte upplevs som ett förhör. I samtalets inledande del ska det dock påtalas att svaren som lämnas ska vara sanningsenliga, då felaktiga svar kan få konsekvenser längre fram i säkerhetsprövningssprocessen. Under samtalet bör man inte låsa fast sig vid den ordning som frågorna är skrivna i mallen utan istället fokusera på ett naturligt flyt i samtalet.

Mall **”Samtalsstöd för säkerhetsprövningssamtal med personal hos externa leverantörer”** ska i möjligaste mån användas som stöd under säkerhetsprövningssamtalet. Under följande rubriker tydliggörs syftet med de olika frågeställningarna som ska diskuteras under intervjutillfället.

Vid samtalet undertecknas aktuella dokument av den prövade.

Registerkontroll (där detta är tillämpligt)

Påminn om att en registerkontroll (om detta ska göras) kan visa om det finns något registrerat om den prövade i register som kan omfattas av följande:

- Lag (1998:620) om belastningsregister
- Lag (1998:621) om misstankeregister
- Lag (2010:362) om polisens allmänna spaningsregister
- Uppgifter som behandlas med stöd av polisdatalagen (2010:361)

Efterfråga samtycke till att registerkontroll genomförs enligt 18§ säkerhetsskyddslagen (2018:585). Samtycket noteras och skrivs under av den prövade i Trafikverkets dokument **”Samtycke till registerkontroll vid säkerhetsskyddsavtal”**.

Kontrollera ID och säkerställ att uppgifterna stämmer överens med ifylld blankett(er).

Stöd för leverantör som håller säkerhetsprövningssamtal med egen personal

Dokumentdatum
2024-01-25

Livssituation och levnadsbakgrund

Notera de fakta som finns kring personens livssituation. Med detta menas bland annat familjeförhållanden, medborgarskap och fritidsintressen.

Fråga om den prövades boende, är personen gift, sambo, särbo, frånskild eller ensamstående. Fråga om det finns barn i hushållet, om han eller hon är underhållsskyldig mot någon. Om svenskt medborgarskap inte är livslångt, notera från vilket år det gäller, vilket land personen tidigare varit medborgare i samt om det finns ett dubbelt medborgarskap.

Ställ frågor om den prövades fritid, intressen och engagemang. Försök bilda dig en uppfattning om dennes vardagsliv. Be personen berätta om sin bakgrund, uppväxten och skoltiden. Fråga specifikt kring eventuella luckor i personens CV.

När uppdraget innebär en placering i säkerhetsklass 2 ska frågor även ställas om eventuell medsökande. Anteckna därför dennes namn, adress, personnummer, födelseort/land samt arbetsplats, eller stäm av med blanketten Särskild personutredning om den finns ifylld. Fråga även om det finns något hos den medsökande som skulle kunna påverka säkerhetsprövningen, exempelvis släktskap, vänkrets, kopplingar till kriminella nätverk och utländsk underrättelse- och säkerhetstjänst.

Utbildningar och certifikat

Här noteras utbildningsbakgrund, körkort, vapenlicenser, licensutbildningar, certifikat m.m. Notera även om den prövade genomfört militärtjänstgöring eller annan försvarsmaktsverksamhet, i Sverige eller utomlands, när och var den genomfördes.

Språkkunskaper

Anteckna vilka språk den prövade talar, läser och skriver. Om den prövade har kunskaper i andra språk än de som vanligtvis lärs ut i skolan, fråga varför, var och när dessa kunskaper erhållits. Har personen kontakter, släkt eller andra relationer i ett land där språket talas? Bedöm huruvida dessa kunskaper och kontakter kan påverka bedömningen av lojalitet och pålitlighet eller utgöra en sårbarhet.

Anställningar

Notera den prövades nuvarande och tidigare anställningar. Utgå från uppgifter lämnade i CV. Eventuella tidsluckor ska uppmärksammas och utredas. Bilda dig en uppfattning om hur personen har fungerat i tidigare anställningar. Notera framgångar och problem och hur dessa har hanterats av personen. Säkerhetsrelaterade problem är av särskilt intresse.

Annan verksamhet av relevans

Fråga om personen har någon bisyssla och notera svaret. Diskutera om detta innebär en konflikt med Trafikverkets verksamhet eller om det kan påverka den prövades lojalitet eller pålitlighet utifrån ett säkerhetsperspektiv.

Åsidosättande av åligganden, ansvar, arbetsuppgifter m.m.

Dokumentdatum
2024-01-25

Klarlägg om den prövade brustit i ansvar, begått allvarliga fel, varit föremål för prövning i ansvarsnämnd eller haft ett beteende som föranlett annan disciplinär åtgärd under anställning eller liknande. Gör en bedömning av hur personen resonerar kring eventuella händelser och dess konsekvenser.

Brottslig belastning

Påminn om den registerkontroll som kommer att genomföras. Fråga om den prövade delgivits misstanke om brott eller varit föremål för lagföring på grund av brott, fått böter eller annan påföljd genom strafföreläggande eller dom. Frågan gäller även brott begångna utomlands.

Säkerhetsutbildning och säkerhetsmedvetande

Notera om den prövade genomgått säkerhets- eller säkerhetsskyddsutbildningar, i så fall vilka. Utgå från uppgifter lämnade i CV. Diskutera även säkerhet i vid bemärkelse samt bedöm personens inställning och förståelse för säkerhetsskydd och sekretess.

Exponering på internet

Inför säkerhetsprovningssamtalet bör den som håller samtalet ha utforskat internet och vilken typ av uppgifter som den prövade exponerar.

Diskutera den prövades exponering på internet (engagemang på sociala medier, publicering av fotografier, film etc.). Klargör om den prövade har förståelse för konsekvenser av publicering av olämplig information i sociala medier, exempelvis röjande sårbarheter eller att information som publiceras på internet kan användas av andra och vara svårt att radera.

Alkohol

Skapa dig en uppfattning om den prövades eventuella bruk av alkohol. Omfattande eller kontinuerligt bruk av alkohol kan innebära en säkerhetsrisk. Det finns ingen riskfri alkoholkonsumtion. Vilken mängd alkohol enskilda individer kan hantera är dock högst individuellt, ett riskbruk kan finnas även om konsumtionen ligger under vad som kan uppfattas som "normalt".

Det är således viktigt att våga diskutera alkoholvanor. Om personen beskriver beteendeförändringar, negativa humörsvängningar eller minnesluckor i samband med alkoholförtäring, eller om han eller hon blivit avvisad från fester eller offentliga lokaler på grund av alkohol ska alkoholvanorna klargöras. Det stora antalet frågor syftar till att ge dig en möjlighet att själv avgöra om personens relation till alkohol kan vara problematisk. Om personen bedöms ha ett riskbeteende ska restriktivitet gälla avseende deltagande i verksamhet.

Narkotika och andra droger

Det finns en mängd olika narkotiska preparat, varav många är så kallade narkotikaklassade läkemedel och används inom sjukvården. Gemensamt för all narkotika är att det är beroendeframkallande. Vidare finns även en mängd förbjudna substanser som kan vara av intresse men som inte klassificeras som narkotika, exempelvis dopningsmedel.

Stöd för leverantör som håller säkerhetsprovningssamtal med egen personal

Dokumentdatum
2024-01-25

Fråga om individen har testat, brukat eller brukar narkotiska preparat eller dopningsmedel. Om så är fallet och personen använt förbjudna preparat mer än en gång närmare än två år i tiden kan personen ha ett riskbeteende. Det ska då noga övervägas om denne är aktuell för placering i säkerhetsklassat uppdrag.

Ekonomi

Skaffa en så tydlig bild som möjligt av den prövades ekonomiska situation. Hur har den prövade hanterat sin ekonomi och hur ser den ut idag och i framtiden? En del individer kan ha svårt att anpassa sig till sin ekonomiska ram och lever på gränsen för vad ekonomin tål. Om den prövade visar drag av girighet eller orealistisk ekonomisk livsföring, om personen saknar ekonomisk strategi, kan denne vara sårbar ur en säkerhetssynpunkt. En riskfaktor kan vara om individen har en mängd krediter.

Kontrollera om individen har eller har haft betalningsanmärkningar eller skuld hos Kronofogden. Om så är fallet, fråga när och varför dessa uppstått. Det för med sig en mängd konsekvenser, exempelvis svårighet att ta banklån, teckna hyreskontrakt och utmätning av lön. Ta reda på hur individen ser på de konsekvenser som skuld och betalningsanmärkning fört med sig. Har åtgärder vidtagits för att lösa skulderna, och i så fall vilka åtgärder krävdes. Fråga hur personen ser på situationen idag och gör en bedömning om han eller hon dragit lärdom av det inträffade och har en realistisk syn på situationen.

Fråga om den prövade ägnar sig åt spel om pengar, om denne har eller har haft ett spel- eller köpberoende. Ta slutligen reda på om det finns något annat som har påverkat eller kan komma att påverka personens ekonomiska situation.

Kontakter

Klargör och exemplifiera att det finns länder, organisationer och individer som har intresse av att ta del av Trafikverkets information och materiel (till exempel utländsk underrättelse- eller säkerhetstjänst, försvarsmakt, polis eller organiserad brottslighet). Beskriv hur samröre med dem kan bli ett säkerhetshot eller en sårbarhet, såväl för den prövade som för uppdragsgivaren. Diskutera med personen hur denne ser på detta. Det är speciellt viktigt att belysa att sårbarhet kan uppstå via nära släktskap eller vänskapsband med individer som är verksamma inom någon organisation eller annan nations statliga verksamhet.

Lojalitet

För alla som på ett eller annat sätt deltar i Trafikverkets verksamhet är det centralt att vara lojal mot de intressen som säkerhetsskyddslagen syftar till att skydda – exempelvis Sveriges nationella oberoende och demokratiska statsskick. Ta reda på hur den prövade ställer sig till detta. Fråga även om personen har släktskap, yrkesmässiga eller nationella band till något företag, organisation, nation eller individ, som kan påverka dennes lojalitet mot Trafikverkets intressen eller de intressen som säkerhetsskyddslagen ska skydda. Om sådana band finns, ta reda på om den prövade skulle uppleva det problematiskt att skydda sekretessbelagda uppgifter som skulle vara av stort värde för de som han eller hon har lojalitetsband till. Se detta ämne som en möjlighet till diskussion för att väcka förståelse för den säkerhetskultur

Dokumentdatum
2024-01-25

som är nödvändig när det gäller känslig verksamhet som är av betydelse för Sveriges säkerhet.

Kompletterande information

Ta upp sådant som är relevant för det uppdrag som personen söker eller innehar. Utrymme ska även lämnas för den prövade att ställa frågor eller i övrigt kommentera säkerhetsprövningen. Fråga om den prövade har något mer som den anser att du behöver veta med hänsyn till säkerhetsprövningen. Lämnna dina kontaktuppgifter och ge möjlighet att i efterhand komplettera eller ställa frågor